

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/sledztwa/akty-oskarzenia/17105,287-Akt-oskarzenia-przeciwko-Lukaszowi-K.html>
01.03.2026, 19:55

287. Akt oskarżenia przeciwko Łukaszowi K.

Przeciwko Łukaszowi K. skierowano już wcześniej - w dniu 9 listopada 2011 r. - do Sądu Rejonowego w Jarosławiu, akt oskarżenia, w którym prokurator zarzucił mu, że w okresie od 21 maja 1946 r. do 1 marca 1948 r., będąc szefem PUBP w Jarosławiu z powodu podejrzenia o przynależność do określonej grupy politycznej polecał zatrzymywanie szeregu osób oraz bezprawne, bez postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, przetrzymywanie ich przez okres od kilku dni do kilku miesięcy. Zlecał również bezprawne aresztowania osób nieletnich. Dwunastoletniego Stanisława G. przetrzymywano a PUBP co najmniej 14 dni. W niektórych przypadkach polecał aresztować osoby poniżej 17 roku życia, a następnie tego samego dnia przekonwojował je do WUBP w Rzeszowie. Taki los spotkał na przykład Adelę H. (niepełne 11 lat), Zofię H. (12 lat), Michała H. (niepełne 15 lat). Powodem dokonywania bezprawnych aresztowań było podejrzenie do przynależności do określonej grupy politycznej, jak już wspomniano wyżej, ale mogło nim też być wywieranie wpływu na sposób głosowania w zbliżającym się referendum pozbawionych wolności osób (dotyczy aresztowań kilkudziesięciu osób mających miejsce w czerwcu 1946 r.) czy też w związku ze zbliżającymi się wyborami (dotyczy aresztowań i przetrzymywania w PUBP kilkudziesięciu osób w okresie od grudnia 1946 r. do marca 1947 r.) Akt oskarżenia wymienia 196 osób, których dotyczyły pomówione wyżej czyny przypisywane oskarżonemu. Przestępstwo popełnione przez Łukasza K. opisuje art. 199, art. 120 i art. 248 § 2 i 286 § 1 kk w zw. z art. 36 kk z 1932 r. i w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. NR 63 poz. 424 z 2007 r. z późn. zmianami).

Drugą kategorię czynów zarzucanych Łukaszowi jest nie dopełnienie obowiązku zapewnienia właściwych warunków pobytu w PUBP, przetrzymując aresztowane osoby w zawilgoconych, najczęściej nie oświetlonych i nie ogrzewanych pomieszczeniach piwnicznych, zupełnie nie przystosowanych do przetrzymywania w nich ludzi. Pokrzywdzeni musieli w nich spać na drewnianych pryzkach, bez żadnych sienników bądź betonowej podłódze, bez okrycia, bez możliwości umycia się lub skorzystania z toalety. Racje żywnościowe otrzymywane przez aresztowanych były drastycznie ograniczane. Ponadto Łukasz K. co najmniej zezwalał podległym mu funkcjonariuszom na stosowanie wobec przesłuchiwanym tortur w postaci kopania, bicia, wbijania szpilek pod paznokcie, umieszczania w karcerze, grożenia biciem lub zabójstwem, znieważanie i obrażanie, zmuszanie do robienia przysiadów, skakania w pozycji kucznej tzw. „żabek”, siedzenia na nóżce od taboretu, rażenia prądem, dokonywania bardzo częstych, przeprowadzanych o różnych porach, także nocą. Przesłuchań. Niejednokrotnie trwających kilka dni bez przerwy, zmieniali się tylko funkcjonariusze prowadzący śledztwo. W ten sposób torturowano 111 osób.

Czyny popełnione przez oskarżonego zakwalifikowano jako przestępstwa opisane w art. 286 § 1 kk z 1932 r. w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. NR 63 poz. 424 z 2007 r. z późn. zmianami).

Sąd Rejonowy w Jarosławiu połączył obie sprawy do wspólnego prowadzenia.

Postanowieniem z dnia 8 maja 2012 r. Sąd Rejonowy w Jarosławiu zawiesił postępowanie karne przeciwko Łukaszowi K., ze względu na zły stan zdrowia oskarżonego, nie pozwalający zdaniem biegłych na wzięcie przez niego udziału w postępowaniu sądowym

Prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Rzeszowie skierował w dniu 17 lutego 2012 r. akt oskarżenia przeciwko Łukaszowi K. Prokurator oskarżył Łukasza K. o to, że w okresie od 16 lipca 1946 r. do co najmniej 17 października 1947 r. w Jarosławiu, będąc szefem PUBP w Jarosławiu zlecał zatrzymanie oraz bezprawne przetrzymywanie przez okres co najmniej 14 dni bez postanowienia o tymczasowym aresztowaniu: Szymona K., Władysława S., Leonarda S., Bronisława S., oraz Stanisława S., podejrzanych o przynależność do określonej grupy politycznej.

Ponadto w okresie od 7 stycznia 1947 r. do co najmniej 21 stycznia 1947 r., Łukasz K. przygotował listy najaktywniejszych działaczy PSL-u z poszczególnych miejscowości, sporządził wykaz osób do prewencyjnego zatrzymania oraz wydał polecenia zatrzymania i przetrzymywania w areszcie, pomimo braku podstaw faktycznych i prawnych, przez okres 14 dni – Stanisława G., Józefa B., Karola C., Karola S., w celu wywarcia wpływu na sposób głosowania w zbliżających się wyborach.

Prokurator oskarżył również Łukasza K. o to, że w okresie od 6/7 października 1947 r. do marca 1948 r., w Jarosławiu, działając wspólnie i w porozumieniu z innymi funkcjonariuszami PUBP, z powodu przynależności do określonej grupy politycznej oraz w celu wymuszenia określonych zeznań, znęcał się fizycznie i psychicznie nad aresztowanym Stanisławem F. Łukasz K., znieważał Stanisława F., przeprowadzał częste przesłuchania o różnych porach, a także brał udział w wielokrotnych pobiciach aresztowanego, uderzając go między innymi rurą i szablą po głowie i innych częściach ciała.

Czyny zarzucane oskarżonemu zostały opisane w art. 120, art. 248 § 1, art. 248 §2, art. 286 § 1 kk i 246 w zw. z art. 36 kk z 1932 r. i w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2007 roku, Nr 63, poz. 424, j. t. z późn. zm.)